

Petra Vidali

RAZSTAVA V KIBLA PORTALU

Hiperrealistične skulpture prvič v Sloveniji

Človeške figure makedonskega kiparja Žarka Bešeskega, ki razstavlja v prestižnih svetovnih galerijah in v družbi svetovnih zvezdnikov, so do konca maja na ogled v Mariboru

Od 17. marca do 31. maja je v Kibla Portalu v Valvazorjevi ulici na ogled samostojna razstava skulptur Žarka Bašeskega z naslovom Aktiviranje receptorjev. Prvi dve njegovi figuri sta pritegnili pozornost že lani v okviru skupinske razstave MIG 21 – mednarodno interdisciplinarno gibanje, zato zanimanje za tokraten dogodek sploh ni vprašljivo. Navsezadnje je hiperrealistična kiparska smer, ki ji avtor po vseh parametrih in svetovnih priznanjih pripada, precej popularna oziroma privabi v galerije tudi obiskovalce, ki jih abstraktna, tudi klasično realistična ali kakšna druga umetnost ne zanima.

Od beneškega bienala do zvezd

"Konsistentna ustvarjalna pot je Žarka Bašeskega pripeljala v sam vrh svetovne umetnosti. Ko so po letih abstraktnega kiparstva in instalacij njegove skulpture vse bolj dobivale figuralno formo, se je v nekem trenutku približal realističnemu upodabljanju, ki pa je v sebi nosilo nekaj več. Njegove figure in njihovi obrazi so izžarevali karakterje, ki so razširjali domeno realnega, in so poze in

grimase prehajale območje realističnega," so ob razstavi zapisali v Kibli. Sledila je še materialna preobrazba, ko je z lesa, kovine, kamna prešel na poliester in se odločil nadaljevati hiperrealistično skulpturo. Od takrat se njegova pot strmo vzpenja, najprej takrat, ko je predstavljal Makedonijo na beneškem bienalu leta 2011. Zdaj težko sledi vsem vabilom, ki jih prejema iz svetovnih galerij. V zadnjih letih razstavlja od Amerike do Evrope, v Mehiki, New Yorku,

Parizu, Bilbao, Pragi, Rigi, Berlinu, Nürnbergu, na Malti in v Italiji. V Portalu so na ogled vse njegove dostopne hiperrealistične skulpture, seveda pa vse niso dostopne. Ena že dobro leto potuje po svetu v okviru razstave Preoblikovana resničnost, 50 let hiperrealistične skulpture, kjer mu družbo delajo sodobniki in sodobnice, kot so Ron Mueck, Patricia Piccinini, Maurizio Cattelan, Marc Sijan, Berinde de Bruyckere, Paul McCarthy, in takšne legende in pionirji, kot so Duane Hanson, George Segal, Juan Muñoz, Robert Graham in drugi. "Spisek vseh se bere kot kdo-je-kdo v svetovni umetnosti," so ob tej informaciji pripisali v Kibli.

Snov za svoje figure črpa iz najrazličnejših virov, iz zgodovine in mitologije, ki ju navezuje na sodobnost in družbo ter sestavi z izkušnjami lastne bližine in introspekcije vase in v intimo družine.

Od slehernika do makedonskih junakov

Žarko Bašeski, rojen 1957. v Prilepu, je kipar in profesor na Fakulteti za likovno umetnost v Skopju (oddelek za kiparstvo). Njegove monumentalne bronaste skulpture lahko najdete na številnih makedonskih trgih, med njimi kip Aleksandra Velikega v Prilepu ter skulpturi konjenikov, makedonskih narodnih herojev Goceta Delčeva in Dameja Grueva v središču Skopja.

Naša prva reakcija ob tej informaciji je: žal tudi Žarko Bašeski sodeluje pri tem monumentalnem uničevanju Makedonije, pri hiperprodukciji monsturoznih predmodernih - izvenčasnih, ne pa nadčasnih - kipov, ki jih najdete na vseh makedonskih trgih, potencira-

Dame Gruev v Skopju

ne pa v Skopju, kjer so zasedli tudi vse mostove in sploh vse javne površine. Res je seveda, da ima Bašeski kar močan alibi: za hiperrealista je produciranje takšnih človeških figur pač manj neobičajno početje kot

Nespregledljivo vabilo v Portal
Foto: Kibla

Njegove monumentalne bronaste skulpture lahko najdete na številnih makedonskih trgih

denimo za kiparje drugih usmeritev. Kipi Bašeskega upodabljajo slehernika, ki v svoji želji, da preseže samega sebe, prevzame vlogo superčloveka, kar ni zelo daleč od upodabljanja

figur herojev kot najvišjega izraza moči neke civilizacije. Drugo opravičilo za Bašeskega: njegovi heroji niso najbolj monsturozni v Makedoniji in nikakor jim ni mogoče odreči virtuoznosti. Nekateri manjši, ne tako izpostavljeni kiparski portreti okoli Makedonskega narodnega gledališča pa so prav duhoviti. Tretji argument, na katerega pristajajo celo načelni kritiki podobe novega makedonskega kiparstva, pa pravi: pri njih vsaj še imajo javno plastiko, s tem mnogi umetniki delo.

Kakorkoli se že opredelujete do te vladno dirigirane nove makedonske stvarnosti, razstava v Kibla Portalu je povsem drugačnega formata. In kot upravičeno poudarjajo v galeriji, gre sploh za prvo razstavo hiperrealistične skulpture v Sloveniji.

Kako so skulpture narejene

Proces izdelave hiperrealistične skulpture od zamisli in priprave do končnega rezultata je izjemno zamuden: Žarko Bašeski lahko naredi en kip letno, največ dva. Materiali, ki jih pri tem uporablja, so smolni poliester, polimarmor, silikon, naravni lasje ...

